

2025-04-25

1 (23)

STÖDFÖRENINGEN FÖR SOLVIKSKOLAN
huvudman@solvikskolan.se

Dnr- SI 2024:9962

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Solvikskolan i
Södertälje kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning av Solvikskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Solvikskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att identifierade utvecklingsområden och nödvändiga åtgärder blir konkreta för personalen och mätbara att följa upp så att insatserna får avsedd effekt.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att läroplanens mål och syften synliggörs i undervisningen och att lärarna gör det tydligt för eleverna hur de ska arbeta för att nå målen på olika nivåer.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna regelbundet samverkar i bedömningsarbetet och använder olika metoder för likvärdig bedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och kritiskt granska densamma i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 juni 2026** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post till

skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:9962) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9–10 och 34 §§, 4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Rektorns uppföljning och analys

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt och på olika sätt följer upp och analyserar skolans kunskapsresultat, undervisningens genomförande, lärares förutsättningar samt hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Rektorn gör en bred uppföljning av kunskapsresultaten som omfattar såväl betyg och omdömen som resultat av nationella prov och kartläggningar. Rektorn skaffar sig en bild av styrkor och utvecklingsbehov i undervisningen genom egna och elevhälsans lektionsobservationer, möten med såväl lärare som elevhälsopersonal samt olika enkätundersökningar. Vidare undersöker rektorn hur värdegrunden integreras i undervisningen genom att ta del av lärarnas planeringar och enkätsvar som rör detta samt att lyfta värdegrundsfrågor i undervisningen i kollegiala samtal. Lärarnas förutsättningar att bedriva undervisning följs upp av rektorn genom möten och enskilda samtal där rektorn exempelvis kan identifiera behov av kompetensutveckling. Rektorn följer särskilt noga upp obehöriga lärares

undervisning genom att ställa undersökande frågor om deras planeringar. Med stöd i uppföljningen bedriver rektorn ett delvis välfungerande analysarbete som görs på olika nivåer; dels genom löpande analyser av enskilda klasser, dels övergripande för hela skolan terminsvis. Analysarbetet, som i första hand omfattar kartläggningar, omdömen och betyg, genomförs av rektorn tillsammans med ledningsgruppen, elevhälsan och lärarna. Det är dock inte tydligt hur undervisningens genomförande ingår i analysen av orsaker bakom resultat, exempelvis genom att lärarna själva reflekterar över sin undervisning i förhållande till resultaten. Rektorn har sökt förklaringar till olika resultat och dragit slutsatser som till största del beror på faktorer utanför skolans kontroll. Exempelvis har rektorn noterat att måluppfyllelsen i svenska och svenska som andraspråk i årskurs 6 är lägre och identifierat att klassen har flera relativt nyanlända elever samt elever i behov av särskilt stöd. Rektorn har även noterat att flera elever i årskurs 3 i våras låg på gränsen till godkänt i de nationella proven i matematik men har inte landat i någon tydlig orsaksförklaring till det. I övrigt är måluppfyllelsen överlag god, vilket rektorn i sin analys härleder till att skolan har små klasser med hög lärartäthet samt att lärare och elevhälsa arbetar flexibelt och lyhört med elever i behov av stöd.

Rektorns resursfördelning har en tydlig koppling till de behov som identifierats gällande måluppfyllelse, men utvecklingsinsatser som syftar till att öka undervisningens kvalitet och likvärdighet är inte tillräckligt konkreta för att ge effekt i lärarnas undervisning. För att ge elever i årskurs 6 ytterligare stöd i svenska arbetar lärarna i klassen med ett språkutvecklande arbetssätt och en extra resurs med fokus på språkstöd har satts in. I den klass där rektorn i våras noterade lägre resultat i matematik har rektorn satt in extra resurser på matematiklektioner i form av en specialpedagog som stöttar elever och handleder läraren. De beslutade insatserna följs upp av elevhälsan och rektorn genom lektionsobservationer samt uppföljningar av åtgärdsprogram och måluppfyllelse. Utöver insatser kopplade till resultaten så har all personal deltagit i fördjupade samtal kring undervisningens likvärdighet och kvalitet och i samband med dessa tagit fram en övergripande plan för hur skolan ska utveckla sin pedagogik och sina arbetsprocesser i undervisningen. Planen är omfattande och innehåller bland annat ett arbete med att synliggöra progressionen i kunskaper mellan årskurser, kompetensutveckling kring likvärdig bedömning samt förstärkta rutiner för

dokumentation av elevernas individuella utvecklingsplaner och av resultat. Det framgår dock inte vilka insatser som ska leda utvecklingsarbetet framåt utöver samtal inom kollegiet. De övergripande målen i denna plan är tydliga för lärarna men inte själva processen, vägen dit. Rektorn konstaterar att det är ett långsiktigt arbete som kräver att målen bryts ned till tydliga arbetsprocesser som därmed går att följa upp på ett bättre sätt.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn organiserar för att obehöriga lärare får stöd i sitt arbete men rektorns ledning av det pedagogiska arbetet är inte tillräckligt tydligt. Rektorn ser till att nyanställda och obehöriga lärare får information om rutiner och arbetssätt vid läsårsstarten och tilldelas en mentor. Utöver mentorn utgör även rektorn och elevhälsan stöd för nya och obehöriga lärare genom handledning. Det är dock inte lika tydligt att lärare som börjar mitt under läsåret eller som har vikariat på skolan introduceras i aktuella rutiner men rektorn följer upp att överenskomna arbetssätt efterlevs och undersöker vad som hindrar lärare från att följa dem ifall det sker. Granskningen visar att rektorn har skapat en tydlig organisation för samverkan mellan lärare och elevhälsan. Kollegialt lärande kopplat till skolans pedagogiska utvecklingsplan sker i första hand genom kollegiala samtal som leds av antingen rektorn, elevhälsan eller lärare, men det är inte tydligt att samtalen leder vidare till ändrade arbetssätt eller förändringar i hur lärarna planerar och genomför undervisningen. Där det kollegiala lärandet är kopplat till digitala utbildningspaket från skolmyndigheter, exempelvis Specialpedagogik för lärande eller Riktade insatser för skolans digitalisering, får det kollegiala lärandet en tydligare inramning, men alla lärare deltar inte i dessa insatser och rektorn säkerställer heller inte alltid att det ger någon effekt i undervisningen.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger svag ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete och säkerställer därmed inte att alla elever oavsett könstillhörighet får samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn gör en viss uppföljning av kunskaps- och trygghetsresultat kopplade till kön samt undersöker hur elevhälsans resurser fördelas mellan flickor och pojkar. Enkät svar visar att flickor och pojkar anser sig bli likadant bemötta och rektorn drar därmed slutsatsen att förutsättningarna är likvärdiga. På

uppmaning av skolchefen har rektorn undersökt kunskapsresultat uppdelade på kön närmare och konstaterat att flickor har lägre måluppfyllelse i matematik och pojkar i svenska, men det har inte lett till någon analys av orsaker eller direktiv om förändrade arbetssätt i undervisningen för att kompensera för detta. Genom skolchefen är frågan dock nu på dagordningen. Enligt rektorn innehåller Waldorfpedagogiken tankar om exempelvis rörliga klassrum som ska gynna pojkar som har svårare att anpassa sig till skolans krav och givna teman som sagor och legender där frågor om könens likvärdighet på ett naturligt sätt kommer in i undervisningen. Det är dock inget som lärare i intervjuer kan ge exempel på eller som elever uppfattar återkommande behandlas. Lärarna fick för några år sedan kompetensutveckling kring normkritik, kön och sexuell identitet, men i dagsläget är jämställdhet något som endast lyfts sporadiskt på möten.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver se till att identifierade utvecklingsområden och nödvändiga åtgärder blir konkreta för personalen och mätbara att följa upp så att insatserna får avsedd effekt.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorns identifierade utvecklingsområden inte konkretiseras tillräckligt så att det blir tydligt för lärarna vad som ska göras för att nå önskade resultat. Rektorns beslutade utvecklingsområden utgår från en uppföljning och viss analys av resultat, men områdena är så breda och insatserna så otydliga att det påverkar effektiviteten i utvecklingsarbetet. Om rektorn inte konkretiserar utvecklingsarbetet finns det risk för att personalen har svårt att följa processen och att utvecklingsarbetet därmed inte leder till den kvalitetshöjning som rektorn identifierat behov av.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i det systematiska kvalitetsarbetet förtydligar hur arbetet med identifierade utvecklingsområden ska gå till. Utifrån analysens resultat kan rektorn besluta om några få konkreta utvecklingsområden med en tydlig målbild

och en plan för implementering och uppföljning. I arbetet kan lärare och elevhälsa med fördel vara delaktiga för att förankra utvecklingsarbetet hos all personal. Vidare kan det kollegiala lärandet som organiseras och planeras utifrån de identifierade utvecklingsområdena få ett tydligare innehåll. Enligt Skolverket beskrivs det kollegiala lärandet ofta som en nyckelfaktor för framgångsrik skolutveckling, men det förutsätter ett systematiskt förbättringsarbete där insatser som genomförs noggrant följs upp och utvärderas. För stöd i arbetet rekommenderas Skolverkets material om systematiskt kvalitetsarbete¹ samt Skolverkets material Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande².

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och elever, observationer samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna är medvetna om vikten av att arbeta med elevernas motivation och förmedlar i viss utsträckning förväntningar på eleverna. Lärarna arbetar med elevernas motivation genom att skapa engagemang via bland annat entusiasmerande genomgångar, låta lärandet ske genom lek och praktiska

¹ Skolverket. Hämtad från Skolverkets hemsida [Systematiskt kvalitetsarbete – så fungerar det](#), den 7 april 2025.

² Skolverket. Hämtad från Skolverkets hemsida [Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande](#), den 7 april 2025.

experiment och genom att låta eleverna välja inriktning i en skrivuppgift efter intresse. De flesta lärare arbetar för att stärka elevernas självförtroende genom att till exempel visa på elevers progression i skolarbetet, förebygga problem i skolarbetet genom sin kunskap om elevernas förmågor samt vara tydliga med att skilja mellan elevernas värde och deras prestationer. Elever uttrycker dock att det kan variera i vilken omfattning lärarna arbetar för att se till så att alla elever är med och förstår och visar förväntningar på att alla elever ska delta aktivt. I granskningen framkommer också att några lärare är försiktiga med att uttrycka förväntningar på eleverna då de inte vill skapa press på eleverna. Andra lärare anser att kraven i läroplanen bitvis är för högt ställda och kräver en abstrakt tankeförmåga i åldrar där eleverna inte har utvecklat de förmågorna än.

Undervisningen anpassas till stor del efter elevernas skilda förutsättningar och behov. Elever i behov av extra anpassningar kan exempelvis få genomföra prov muntligt, anpassad nivå på uppgifter, hjälp att prioritera och möjlighet att använda hörselkåpor och sittkuddar. Elever som nått längre i ett ämne kan få läromedel för en högre årskurs eller fördjupa sig ytterligare i enskilda uppgifter, men lärandet sker då oftast på egen hand. Undervisningen anpassas dock generellt efter elever som tar längre tid på sig, varför det återkommande är elever som blir klara fort med den planerade uppgiften. Även om elever då kan få extra material förekommer det att eleverna får ägna sig åt valfritt annat skolarbete eller att hjälpa andra elever. I granskningen framkommer att rektorn ser ett behov av att utveckla extrauppgifter så att de lockar elever att fördjupa sig och stimulerar dem att lära sig mer, och att rektorn lyft detta med lärarna.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Lärarna ger inte återkommande eleverna reellt inflytande över planeringen av undervisningen och eleverna får inte heller utvärdera undervisningen på ett systematiskt sätt. Lärarna arbetar med elevinflytande i varierad omfattning. Där lärare på lågstadiet exempelvis gör elever till medskapare av en berättelse inom ett arbetsområde eller låter elever bestämma lekar kopplade till ämnet som lektioner avslutas med, får de äldre eleverna inte lika tydligt påverka innehållet i undervisningen. De äldre eleverna ges främst inflytande över undervisningens planering och innehåll i begränsad

form genom att de ibland får välja tid och form för examinationer eller välja område inom enskilt fördjupningsarbete. Eleverna upplever visserligen att lärarna generellt lyssnar på dem, men uppfattar inte att det alltid leder till en förändring av undervisningen. Eleverna får inte heller systematiskt utvärdera undervisningen annat än i den skolgemensamma enkäten där vissa frågor berör undervisningen.

Granskningen visar att eleverna i olika utsträckning får utveckla strategier för sitt lärande och reflektera över sin inläring. Det framkommer att lärare exempelvis lär ut olika strategier för läsning och för att lära sig ord eller låter elever arbeta med tankekartor. I enskilda ämnen använder lärare sig av loggböcker där elever får reflektera över sin arbetsprocess. Andra lärare låter eleverna dela med sig av tips kring hur de lär sig eller ger själva elever förslag på olika sätt att arbeta för att de ska pröva och se vilket som fungerar för dem. Lärarna arbetar dock olika mycket med detta och det enda givna tillfället för elever att reflektera över sitt lärande är därmed vid utvecklingssamtalen. Utöver utvecklingssamtalen ger lärarna återkoppling på olika sätt och i olika utsträckning samt dokumenterar också kring detta i olika format. Granskningen visar att eleverna får veta när de riskerar att inte nå målen i ett ämne men att de annars främst får en lägesbild av sina styrkor och utvecklingsbehov om de efterfrågar den själva. Undervisningen ger i övrigt elever vissa möjligheter att reflektera över frågor där det inte finns svar som är rätt eller fel. Eleverna uppfattar att klassrumsklimatet är tillåtande för sådana diskussioner och att lärarna bidrar till detta genom att själva vara öppna för olika tankesätt och lyfta olika perspektiv.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är varierad och eleverna ges ett lärarstöd så att de till stor del behåller fokus på sina arbetsuppgifter. Lärarna skapar variation i undervisningen genom att exempelvis variera upplägget på genomgångar och låta eleverna arbeta i olika gruppkonstellationer och arbetsformer. Dessutom får eleverna arbeta med flera olika arbetssätt, bland annat att läsa, rita av fotografier, skapa matematikuppgifter åt varandra och spela rollspel. Lärarna ger stöd till eleverna att komma igång med uppgifter genom att röra sig i klassrummet för att svara på frågor, dela upp en uppgift i mindre delar eller tipsa eleverna om att börja med något de tycker är lättare.

Undervisningen är i delar strukturerad men lärarna förmedlar inte syftet med undervisningen. Dagens schema visualiseras på tavlan, ofta med bildstöd, men de flesta lektioner inleds utan en tydliggörande introduktion av lektionens innehåll. Lektionerna har till övervägande del ett gott logiskt flöde mellan olika moment men lärarna kan disponera lektionstiden olika väl så att elever ibland blir klara fort med sin uppgift och ägnar resten av tiden åt annat. Lektioner avslutas endast i enstaka fall med någon form av avslutning som ger eleverna möjlighet till repetition, reflektion eller avrundning. Granskningen visar att lärarna utgår från läroplanens centrala innehåll och syfte när de planerar sin undervisning, men de saknar samsyn kring vikten av att lyfta fram mål och syfte i undervisningen och arbetar därmed på olika sätt med detta. Det är ovanligt att lärarna presenterar syfte med lektionerna så att eleverna förstår kopplingen mellan centralt innehåll och de kunskaper de ska utveckla. Eleverna beskriver mål och syfte med undervisningen i allmänna ordalag som att det tillhör allmänbildning att kunna eller är en grundläggande färdighet, och uppger i intervju att läroplanens mål och syfte sällan lyfts i undervisningen om eleverna inte själva efterfrågar detta. I Skolinspektionens skolenkät våren 2024 skattar också elever både i årskurs 5 och 8 information om utbildningen lågt, det vill säga vad eleverna behöver kunna och hur det går för dem.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att läroplanens mål och syften synliggörs i undervisningen och att lärarna gör det tydligt för eleverna hur de ska arbeta för att nå målen på olika nivåer.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det inte framgår tillräckligt tydligt för eleverna vad mål och syfte med undervisningen är i förhållande till läroplanen. Lärarna har kommit olika långt i arbetet med att kommunicera det övergripande syftet med undervisningen samt synliggöra läroplanens mål för eleverna och hur eleverna ligger till i förhållande till dem. Det pågår ett arbete med detta under ledning av skolans rektor, men mer behöver göras för att säkerställa ett gemensamt arbetssätt på skolan

som gynnar elevers motivation och möjliggör för elever att med stigande ålder kunna ta ökat ansvar för sitt eget lärande.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn i sitt pågående utvecklingsarbete med att tydliggöra den röda tråden mellan lärarnas undervisning, bedömningsgrundande uppgifter och kommunikationen kring omdömen och betyg även inkluderar hur läroplanens mål och syften ska kommuniceras till eleverna på ett åldersanpassat sätt. Tydliga instruktioner till eleverna vid inledningen av nya moment eller vid lektionsstarten där bland annat mål och syfte framgår kan resultera i att elever arbetar mer målmedvetet och att eleverna får förutsättningar att tillägna sig ännu mer kunskaper. Det är viktigt att eleverna inte bara vet vad syftet är och hur de ska göra för att nå kunskapsmålen utan också genom undervisningen får en chans att nå målen på mer än bara godkänd nivå. Ett synliggörande av läroplanens mål och syfte i undervisningen kan också bidra till att tydliggöra för lärarna vad eleverna behöver få återkoppling på i sin progression i förhållande till dessa.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6–7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och elever samt genom observationer, inkommen dokumentation och offentlig statistik.

Arbetet för trygghet

Lärarna arbetar, under ledning av rektorn, medvetet för att skapa trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan har sin grund i personalens relationella arbete och i sociala aktiviteter som både lärare och elever deltar i tillsammans. Det kan exempelvis vara sångstunden som hela skolan deltar i varje vecka och årstidsfester och skolgemensamma lekar som planeras och genomförs gemensamt av elever och lärare. Eleverna får i omgångar ta del av ett metodmaterial i syfte att förebygga konflikter, öka förståelsen för varandra och öva på sociala färdigheter. Eleverna har också genom klassråd och elevråd varit med om att utforma regler för mobilanvändande på skolan samt diskuterat trygghet på sociala medier. Granskningen visar att förebyggande arbete och åtgärdande insatser utgår från uppföljning och en viss analys av tryggheten på skolan. Exempelvis följs frågor om likabehandling, diskriminering och andra värdegrundsfrågor upp årligen via enkäter. Det finns etablerade rutiner för att rapportera om incidenter och dessa följs upp av rektorn. Rektorn har exempelvis noterat att många inrapporterade incidenter handlar om konflikter på fotbollsplanen, varför rektorn förstärkt med rastvakter där. I en klass där många kränkningar sker är både rektorn, lärare och elevhälsan involverade för att avhjälpa detta. Skolinspektionens skolenkät från 2024 visar att eleverna skattar skolans förebyggande arbete mot kränkningar lägre än lärarna, vilket rektorn anser beror på att eleverna inte alltid bedömer nuläget när de svarar på enkäter och på att skolan behöver synliggöra sitt förebyggande arbete mot kränkningar mer för eleverna. En planerad uppföljning av resultaten med eleverna har dock inte blivit av, varför rektorn inte kan veta om det ligger andra faktorer bakom enkätresultaten. Inte heller har rektorn analyserat kön som en faktor i inrapporterade incidenter.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Lärarna bedriver på flera sätt ett arbete för att främja studiero på skolan men det saknas samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet. Studieron skiljer sig åt mellan olika klasser och där den brister, i första hand på låg- och mellanstadiet, handlar det om att elever inte ägnar sig åt de uppgifter som läraren planerat snarare än att det inte är en lugn miljö. Det finns vissa gemensamma metoder och arbetssätt för att skapa studiero på lektionerna. Till exempel arbetar lärarna gemensamt med att skapa förutsägbarhet för eleverna genom den dagliga morgonsamlingen och tar i

samråd med eleverna fram trivselregler för varje klass. Rektorn följer upp studieron genom enkäter och regelbundna rapporteringar kring alla klasser på möten. I klasser med bristande studiero kan rektorn sätta in åtgärder som att avdela en extra resurs tillfälligt till en klass eller att organisera undervisningen i vissa ämnen i halvklass för att säkra studieron. Det saknas dock samsyn och gemensamt förhållningssätt i andra delar, exempelvis hur balansen mellan extra anpassningar och undervisning ska se ut. Elever kan ha extra anpassningar som gör att de samtidigt som undervisningen pågår till exempel får ta egna rörelsepåuser, göra annat eller lämna klassrummet vid behov. Detta speglar Waldorfpedagogikens syn på vikten av att elever ges frihet under ansvar och möjlighet att utveckla ett eget omdöme, men innebär i praktiken också att det återkommande finns elever som inte kommer i arbete eller ägnar sig åt annat under en stor del av undervisningstiden vilket även kan påverka eleverna runt omkring dem. Det finns inget gemensamt förhållningssätt kring hur lärarna kan agera när studieron brister, även om frågan lyfts återkommande bland lärarna och elevhälsan kan bidra med tips och råd. Lärarna är fria att lägga upp arbetet med studiero i sina klassrum som de vill. Enligt eleverna ser det också olika ut hur lärare hanterar ordningsstörningar och tillämpar överenskomna trivselregler.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärare skapa samsyn och gemensamma förhållningssätt i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om vissa gemensamma metoder för att skapa förutsättningar för studiero finns så saknas ett övergripande gemensamt förhållningssätt kring vad som ska gälla i klassrummet. Detta medför att det huvudsakliga ansvaret för att skapa och upprätthålla studiero i klassrummet vilar på den enskilda läraren, där vissa lärare lyckas och andra inte. Utöver detta påverkar de extra anpassningar som ges elever i form av enskilda rörelsepåuser deras förutsättningar att ta del av undervisningen och riskerar att utgöra störningsmoment för andra

elever. Utan ett gemensamt förhållningssätt kring detta riskerar enskilda lärares förmåga att få avgörande betydelse för vilken studiero som råder i klassrummet och i vilken mån eleverna tar del av undervisningen i likvärdig omfattning.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn leder ett arbete tillsammans med lärare och elever för att utveckla samsyn och gemensamma förhållningssätt kring studiero. Genom ett sådant arbete får lärare i mer utmanande undervisningsgrupper kollegialt stöd i att skapa en klassrumsmiljö där undervisningen ligger i fokus. Ett fokusområde i arbetet kan handla om hur elevers rätt till extra anpassningar balanseras mot deras rätt till undervisning. Rektorn kan exempelvis med fördel undersöka om elevers anpassningar på individnivå skulle kunna tillgodoses genom anpassningar på gruppnivå i undervisningen. Som ett led i detta kan även lektionernas längd och elevernas möjlighet till gemensamma rörelsepauser ses över. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag. Det bidrar också till att förflytta kortsiktiga åtgärder från enskilda lärare till ett mer främjande arbete för studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn och lärare samt genom inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer regelbundet upp skillnader och avvikelser kring omdömen och betyg i syfte att bilda sig en uppfattning om bakomliggande orsaker och håller vid behov samtal med lärare kring detta. I rektorns uppföljning ingår lärarnas omdömen, resultaten på de nationella proven i årskurs 3, 6 och 9 samt betygen i årskurs 9 i syfte att upptäcka skillnader mellan klasser och ämnen som kan bero på lärares enskilda bedömarkompetens. Rektorn konstaterar att små klasser bitvis gör det svårt att notera eventuella mönster och att det är lätt att analysen fokuserar på individer snarare än på bakomliggande strukturer. I sin analys försöker rektorn få syn på om skillnader och avvikelser är generella eller individuella och rektorn följer även grupper och individer över tid för att undersöka om skillnader och avvikelser är tillfälliga eller bestående. Vidare följer rektorn upp avvikelser mellan elevers resultat på de nationella proven och deras betyg. De avvikelser som rektorn identifierade hade sin grund i elever med särskilda behov som inte lyckades så bra i provsituationen men som nådde målen då de fick göra kompletterande uppgifter. Rektorn tar del av lärarnas bedömningsunderlag och vägleder dem i arbetet med omdömen och betyg, med särskilt fokus på de obehöriga lärarna. Om rektorn exempelvis ser att en lärare inte har satt några högre betyg i ett ämne så kan rektorn ställa frågor kring undervisningen och hur läraren möjliggjort för elever att nå de högre betygen. I arbetet med uppföljning och analys av omdömen och betyg har rektorn identifierat ett behov av kompetensutveckling för lärarna kring kopplingen mellan undervisningens planering och genomförande, val av bedömningsgrundande uppgifter och bedömning. Denna kompetensutveckling är nu en del av skolans utvecklingsarbete.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn leder i viss utsträckning ett arbete för att se till att lärarna genom olika metoder kvalitetssäkrar sina omdömen och betyg samt skapar förutsättningar för samverkan kring detta. Rektorn har varit tydlig med att lärarna ska använda resultaten på de nationella proven som ett referensmärke vid omdömen och betyg samt i övrigt variera bedömningsuppgifter så att eleverna får visa sina kunskaper på flera sätt. Lärarna i de yngre årskurserna använder sig av Skolverkets bedömningsstöd, samarbetar kring annat kartläggningsmaterial och sambedömer de nationella proven i årskurs 3. Mellan- och högstadiets lärare sambedömer dock i olika utsträckning nationella prov tillsammans

och det skiljer sig även åt i vilken mån de sambedömer andra uppgifter eller använder sig av Skolverket bedömningsstöd för olika ämnen för att kalibrera sina bedömningar. Lärarna ges löpande under året möjlighet att gemensamt diskutera olika perspektiv på bedömning och betygssättning under möten med såväl andra lärare i samma stadium som tillsammans med hela kollegiet. Rektorn har även inlett ett arbete kring likvärdighet i bedömning och betyg då lärarna gör olika när det kommer till att ge återkoppling till eleverna och tydliggöra vad som krävs för att nå mål och betygskriterier på olika nivåer inom undervisningsämnena. Vidare arbetar rektorn för att bygga nätverk med andra Waldorfskolor, bland annat i syfte att kunna sambedöma med dessa skolor, men det arbetet är ännu i uppbyggnadsfasen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna regelbundet samverkar i bedömningsarbetet och använder olika metoder för likvärdig bedömning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn ger lärarna förutsättningar att arbeta med likvärdig bedömning men att rektorn inte säkerställer att samtliga lärare sambedömer eller använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Utan en uppföljning från rektorn av lärarnas arbete med detta riskerar omdömen och betyg att brista i likvärdighet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn säkerställer att samtliga lärare sambedömer samt använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Till exempel kan det pågående utvecklingsarbetet med likvärdig bedömning omfatta tydliga direktiv från rektorn kring sambedömning av de nationella proven. Rektorn kan med fördel också tydliggöra förväntningar på att lärare använder sig av flera olika metoder i bedömningsarbetet, till exempel Skolverkets bedömningsstöd i olika ämnen, oidentifierade prov, eller att lärare samarbetar kring hur olika bedömningsgrundande uppgifter viktas mot

varandra vid betygssättning eller omdömen. Likvärdig bedömning förutsätter en kontinuerlig sambedömningsverksamhet som omfattar både tolkning av styrdokument, betygsättning och bedömning av både färdiga och ännu inte färdiga elevprestationer. Ett sådant kontinuerligt arbete skapar också goda förutsättningar för att tillvarata den pedagogiska potential som finns i sambedömning.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare, huvudman samt genom inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannen gör endast i liten utsträckning självständiga bedömningar av verksamhetens kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Analysen av verksamhetens trygghets- och kunskapsresultat sker i ett sammanhang där både skolledning och huvudman deltar. Då skolledning och huvudman utgörs av samma personer går det dock inte att urskilja att huvudmannen gör en kritisk och oberoende granskning av rektorns kvalitetsarbete. Huvudmannen utgör visserligen ett bollplank för rektorn i detta men identifierar inte egna utvecklingsbehov i verksamheten. Det finns en skriftlig roll- och ansvarsfördelning mellan rektor och huvudman som båda parter anser fungerar och som också är känd för övriga inom organisationen. Det finns även rutiner för hur klagomål och inkomna kränkningar ska hanteras mellan rektorn och huvudmannen, däribland en ansvarsfördelning av hur ärenden ska utredas oberoende av

rektorn. Huvudmannen sammanställer även inkomna klagomål och anmälda kränkningar, och vidtar vid behov nödvändiga åtgärder samt tar beslut om hur resurser ska fördelas.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar långsiktigt ansvar för frågor som rör skolans lokaler och ekonomi och andra förutsättningar som behövs för att säkerställa en undervisning av god kvalitet. Huvudmannen arbetar med att underhålla skolans lokaler och skolgård och tillgodose lärverktyg. Exempelvis har huvudmannen sett över växtligheten på skolgården efter ett fallande träd, förstärkt skolans trådlösa nätverk och ansökt om statsbidrag för läromedel. Därutöver kartlägger huvudmannen kommande elevunderlag och gör ekonomiska prognoser baserade på olika utfall. Huvudmannen har god insikt i lärarnas kompetens och behörigheter och utgör ett stöd för rektorn i arbetet med att öka andelen behöriga lärare på skolan.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger stöd till rektorn genom regelbundna avstämningar och möjlighet till kompetensutveckling. Huvudmannen har exempelvis justerat rektorns tjänstgöringsgrad i dialog med rektorn vid en sådan avstämning. Avstämningarna kan i övrigt handla om till exempel besättning av tjänster, förändring av elevstöd, eller framtidsytande ledningsstrategier vid pågående utvecklingsarbete. Huvudmannen kan vid behov sätta sig in i ärenden och ge råd åt rektorn om hur hen bör agera, samt kommunicera beslut i känsliga personalärenden i rektorns ställe. Utöver detta har skolchefen ett uppdrag att fungera som stöd till rektorn å huvudmannens vägnar. Rektorn får efter önskemål möjlighet till kompetensutveckling.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver göra självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och kritiskt granska densamma i syfte att identifiera framgångsfaktorer och utvecklingsbehov.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen inte gör några självständiga bedömningar av utbildningens kvalitet och måluppfyllelse och inte heller kritiskt granskar rektorns kvalitetsarbete. Det medför en risk att huvudmannen inte kan säkerställa att de nationella målen uppfylls och att eleverna får den undervisningen som de är berättigade till. Huvudmannen kan inte uteslutande förlita sig på sin rektor då huvudmannen är ytterst ansvarig.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen självständigt analyserar utbildningens resultat, kvalitet och måluppfyllelse vad gäller nationella mål och likvärdighet. Utifrån slutsatserna av huvudmannens analys kan huvudmannen förhålla sig självständigt till och kritiskt granska de bedömningar som rektorn gör inom det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. Det är av vikt att huvudmannens systematiska kvalitetsarbete utgår ifrån ett styrningsperspektiv, vilket leder till att huvudmannen kan identifiera behov av utveckling. För vidare läsning rekommenderas Skolinspektionens rapport avseende huvudmannens styrning av grundskolan³, samt Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet⁴.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Roger Persson, utredare.

I den slutliga handläggningen har Maria Hermansson, utredare (föredragande), Ulrika Perry, utredare, medverkat.

³ Skolinspektionen (2015). *Huvudmannens styrning av grundskolan - ett uppdrag med eleven i fokus*. Tematisk kvalitetsgranskning. Rapport 2015:01.

⁴ Skolverket (2012). *Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet*. Skolverkets allmänna råd med kommentarer

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sex lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- En intervju med huvudman.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den offentliga statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för möjlighet till yttrande.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 11 och 12 mars 2025. Intervjuer med rektor och huvudman genomfördes via videolänk den 13 mars. Besöket genomfördes av Maria Hermansson och Ulrika Perry.

Solvikskolan är en fristående skola belägen i Södertälje kommun med huvudmannen Stödföreningen för Solvikskolan. Skolan har elever i förskoleklass och årskurserna 1–9. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Vid granskningstillfället går 92 elever i årskurs 1–9. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har två biträdande rektorer.